

Korkeimmalle hallinto-oikeudelle

Asia: Valituslupahakemus ja valitus
Päivämäärä: 15.6.2022
Valittaja: Pohjoinen Aurinko Oy
Puolesta: Hannu Hyvönen
Osoite: Möhköntie 3 S, 82900 Iломantsi
Prosessiosoite: elonkirjo@protonmail.com

Päätös johon haetaan muutosta: Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätös 1171/2022
Alkuperäinen valituksenalainen päätös: Ruokavirasto 6.7.2021, Dnro 3254/04.00.02.00/2021

Valituslupahakemus

Asia

Pyydän korkeinta hallinto-oikeutta myöntämään valitusluvan koskien Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätöstä 1171/2022.

Taustaa

Pohjoinen Aurinko Oy (*jäljempänä: yhtiö*) on markkinoinut sertifioimattomia hampunsiemeniä jalostustoimintaan ja koristekasvatukseen. Ruokavirasto (*jäljempänä: RV*) on määrännyt siemenlain 36 §:n nojalla markkinointikiellon yhtiön markkinoimille sertifioimattomille hampun siemenille. Kyseisten siementen markkinointi eri markkinointikanavissa, kuten internetsivustolla, tuli lopettaa viimeistään viikon kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Pohjoinen Aurinko Oy valitti Ruokaviraston päätöksestä Itä-Suomen hallinto-oikeuteen (*jäljempänä: HaO*). Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen 16.5.2022 antamallaan päätöksellä.

Päätös on saatu tiedoksi 17.5.2022.

Valituslupahakemuksen perusteet lyhyesti

KHO:n tulee myöntää asiassa valituslupa, sillä lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa ja oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia KHO:n ratkaistavaksi ja saada KHO:n ennakkopäätös asiassa. Lisäksi asiassa on tapahtunut useita ilmeisiä virheitä. Sekä RV että HaO ovat soveltaneet asiassa siemenlakia useilla tavoilla virheellisesti ja vastoin siemenlain tarkoitusta, ja on ilmeisenä vaarana, että näitä virheellisiä laintulkintoja tullaan soveltamaan sellaisenaan jatkossakin siemenlakia käytettäessä.

Tiivistettynä RV:n ja HaO:n päätösten lainvastaiset ongelmat ovat seuraavat:

- 1) RV ja HaO ovat tulkinneet virheellisesti siemenlaissa useassa eri kohdassa käytettyä termiä ”vähäiset siemenmäärät” yhtiömme harjoittamaan jalostustoimintaan liittyen;
- 2) RV ja HaO ovat tulkinneet virheellisesti koristekasvien jalostamisen siemenlain soveltamisalaan kuuluvaksi toiminnaksi, vaikka koristekasvien kasvattaminen – ml. koristekasvien jalostaminen – on suljettu siemenlain soveltamisalan ulkopuolelle;
- 3) RV:n asettama elinkeinovapauden rajoitus ei täytä perusoikeuksien yleisiä rajoittamisedellytyksiä.

Kiistan ytimessä on se, mitä siemenlain (600/2019) 12.1 §:n 1 kohdassa tarkoitetaan vähäisillä siemenmäärillä kasvinjalostustarkoituksissa. RV ja HaO ovat tulkinneet, että yhtiömme olisi markkinoinut enemmän kuin vähäisiä määriä hampunsiemeniä kasvinjalostustarkoituksiin, ja tämän takia RV on määrännyt niille markkinointikiellon, jonka HaO pysytti.

Esitämme jäljempänä vakaan näkemyksemme siitä, että jalostukseen käytettäväksi markkinoimamme siemenmäärät ovat olleet siemenlain 12.1 §:n 1 kohdassa tarkoitettuja vähäisiä määriä, ja että RV:n ja HaO:n esittämä laintulkinta on ilmeisen virheellinen.

Yhtiömme on markkinoinut sertifioimattomia hampunsiemeniä siemenlain 12.1 §:n 1 kohdan mukaiseen jalostukseen sekä 2 §:n mukaiseen koristekasvatukseen, yksittäisille loppukäyttäjille 50-200 siemenen eriä (painaen yhteensä n. 0,5 - 2 grammaa), ja tavoitteenamme on ollut saattaa markkinoille kokonaisuudessaan n. 50 000 siementä (painaen yhteensä n. 500 grammaa). Hampunsiementen markkinointi koristekasvatukseen ei 2 §:n mukaan kuulu siemenlain soveltamisalaan, mutta jalostamiseen markkinointi kuuluu. Asiassa on kiistaa siitä, onko nämä jalostukseen ja koristekasvatukseen markkinoimamme siemenmäärät nähtävä siemenlain 12.1 §:n 1 kohdassa tarkoitettuina vähäisinä määrinä.

Koska 12 §:ssä ja sen yksityiskohtaisissa perusteluissa ei ole määritelty tarkemmin mitä siinä tarkoitettut vähäiset siemenmäärät jalostustarkoituksiin tarkoittavat, RV ja HaO ovat päätyneet hakemaan määritelmälle sisältöä lain 2 §:stä, jota täsmennetään lain yksityiskohtaisissa perusteluissa näin:

”Lakia ei kuitenkaan sovellettaisi vähäisten siemenmäärien markkinoille saattamiseen loppukäyttäjille eikä vähäisten siemenmäärien tuontiin henkilökohtaiseen käyttöön. Vähäisillä siemenmäärillä tarkoitettaisiin muiden kuin ammattimaisten toimijoiden tuottamia pieniä siemenmääriä loppukäyttäjille. Tällöin olisi kyse lähinnä harrastetoiminnasta, jossa tuotettavat siemenmäärät ovat hyvin vähäisiä. Vähäiset määrät tarkoittaisivat esimerkiksi 6 neliömetrin alan viljelyyn tarvittavaa määrää viljakasvien siemeniä tai esimerkiksi kahden rivimetrin viljelyyn tarvittavia puutarhakasvien siemeniä.”

Tämä 2 §:n kohta on laadittu lähinnä turvaamaan ei-kaupallista harrastajien siemenkauppaa, jota esimerkiksi Maatiainen ry ja Hyötykasviyhdistys tekevät, ja joka siis rajataan siemenlain soveltamisalan ulkopuolelle. Lainsäätäjä ei kuitenkaan jäljempänä esitetyn perustein ole tarkoittanut rajoittaa kasvinjalostusaineistojen kauppaa samoilla kriteereillä, joita harrasteyhdistyksiä varten säädettiin. RV ja HaO soveltavat lakia ilmeisen virheellisesti ottaessaan 2 §:ssä esitetyn harrastustoimintaa koskevan vähäisten siemenmäärien määritelmän koskemaan myös 12 §:n mukaista jalostustoimintaa. HaO kirjoittaa yhtiömme tavoitteesta myydä yhteensä 50 000 siementä jalostustarkoituksiin (valituksenalaisen päätöksen s. 5 ja 7-8):

”Hampun tuhannen siemenen paino on noin 11,3 grammaa ja suositeltu kylvömäärä 25-30 kilogrammaa hehtaarille. Näillä perusteilla 50 000 siemenen paino olisi 550 grammaa, joka vastaisi noin 2,3 aarin kylvöstä. Siemenlain perusteluiden mukaan vähäiset määrät tarkoittaisivat esimerkiksi 6 neliömetrin alan viljelyyn tarvittavaa määrää viljakasvien siemeniä tai esimerkiksi kahden rivimetrin viljelyyn tarvittavia puutarhakasvien siemeniä. Tälläkään perusteella määrää ei voi pitää vähäisenä.”

Sitaatti pitää sisällään kaksi laintulkintavirhettä. Ensinnäkään 2 §:n perustelutekstien määritelmää vähäisistä siemenmääristä harrastetoiminnassa ei voi jäljempänä esitetyn perustein käyttää tulkittaessa 12 §:n määritelmää vähäisistä siemenmääristä jalostustarkoituksiin. Toinen virhe paljastuu, kun mietimme, tarkoitetaanko lakitekstissä harrastesiementen osalta vähäisillä määrillä koko myytyä määrää vai kunkin yksittäisen asiakkaan saamien siementen määriä.

Päätöksessä itse asiassa väitetään, että hampun siementen myynti kokonaisuudessaan ei saisi ylittää 6 neliömetrin alalle tarvittavaa siemenmäärää! Jokainen Maatiainen ry:n jäsen tietää, että yhdistyksen siemenluettelon siemenpaketeilla voi keskimäärin kylvää tuommoisen kuuden neliömetrin penkin. Jos 2 §:ssä todellakin säädettäisiin noin kuin HaO:n päätöksessä esitetään, se lopettaisi Maatiaisen ja muiden kasviharrastusyhdistysten siemenkaupan, kun pykälä on päinvastoin nimenomaan tarkoitettu turvaamaan tätä ei-kaupallista työtä. Sekä 2 §:n lakiteksti että perustelujen sanamuoto puhuvat siis nimenomaisesti vähäisten siemenmäärien saattamisesta yksittäisille loppukäyttäjille, ei vähäisten siemenmäärien saattamisesta markkinoille kokonaisuudessaan.

Toisin kuin ei-kaupalliset kasviharrastusyhdistykset, Pohjoinen Aurinko on kaupallinen toimija, ja kehittää liiketoimintaa pohjoisten hyötykasvien siemenpankkina ja kasvinjalostusmateriaalien tuottajana. Kts. www.northersun.fi. Toimintamme kuuluu siemenlain soveltamisalaan, toisin kuin harrasteyhdistysten siemenkauppa.

Nyt kiistanalaisen päätöksen ytimessä on kysymys siitä, että millaisia siemenmääriä voisi olla sallittua myydä kasvinjalostustarkoituksiin. **Juridisten virheiden kautta RV ja HaO ovat päätyneet absurdiin rajaukseen. Pohjoinen Aurinko voisi myydä hampun siementä kasvinjalostustarkoituksiin yhteensä vain kuuden neliömetrin tarpeisiin.** Puolen

kilogramman kokonaismyyntitavoitetta pidetään todisteena sille, ettei kyse ole ”vähäisistä määristä”. Laintulkinta estäisi käytännössä kokonaan kasvinjalostusaineistojen myynnin.

Siemenlain 2 § ei tällaiseen velvoita, vaan siinä tarkoitetaan vähäisillä määrillä kunkin loppukäyttäjän saamaa siemenmäärää. Mutta edes näin ajatellen ei ole perusteltua rajata Pohjoinen Aurinko Oy:n asiakkaan hankkimaa siemenmäärää tuohon 2 §:stä otettuun kuuden neliömetrin määrittelyyn. Kasvinjalostustarkoitukseen voidaan perustaa viljelmiä, joiden koot vaihtelevat muutamasta neliömetristä aareihin ja hehtaareihinkin. HaO mainitsee – mutta sivuuttaa – jäljempänä tarkemmin esitellyssä eräässä YK:n hampunjalostuskokeessa saadun arvion, että 20 000 siemenen erä oli jalostustarkoitukseen erittäin pieni (”very small quantity”). Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön öljy- ja kuitukasveista antaman asetuksen (390/2020) 6 §:ssä määritellään pieneksi siemenmääräksi 1 kilogramma tai sitä pienemmissä pakkauksissa markkinoitava kauppaerä. Meidän siemenerämme ovat huomattavasti alle 1 kilogramman painoisia 50-200 siemenen kauppaeriä (painaen yhteensä n. 0,5 - 2 grammaa), ja yhteistavoitteenammekin oli alle kilogramman veroinen n. 50 000 siemenen myynti (painaen yhteensä n. 500 grammaa).

2 §:ssä ja 12 §:ssä on siis selvästi kyse täysin erilaisista ja eri mittakaavan toiminnoista, ja siten myös niiden määritelmät vähäisistä siemenmääristä eroavat toisistaan. RV:n ja HaO:n tulkinta on siten ilmeisen virheellinen, ja johtaisi siihen, että kasvinjalostukseen tarvittavien siementen tuottaminen ja markkinointi – ja siten kokonainen liiketoiminnan ala – tehtäisiin käytännössä mahdottomaksi vastoin siemenlain tarkoitusta ja ilman pätevää syytä.

Toisaalta yhtiömme myös harjoittama siementen markkinointi koristekasvatukseen ei ylipäätään kuulu siemenlain soveltamisalaan, mutta RV ja HaO ovat tulkinneet, että yhtiömme koristekasvatukseen markkinoimat hampunsiemenet olisivatkin ”tosiasiallisesti tarkoitettu jalostuskäyttöön”. Tämä tulkinta on myöhemmin esitetyin tarkemmin perustein virheellinen, ja toisaalta tulkinta johtaisi mm. siihen, että koristekasvien kasvattaminen ei kuuluisi lain soveltamisalaan, mutta koristekasvien jalostaminen kuuluisi, mikä olisi vastoin lain tarkoitusta.

On ilmeisenä vaarana, että näitä virheellisiä laintulkintoja tullaan soveltamaan sellaisenaan jatkossakin siemenlakia käytettäessä. Tästä johtuen on tärkeätä saattaa asia KHO:n ratkaistavaksi lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa ja oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi, ja saada KHO:lta ennakkopäätös asiassa.

Valituslupahakemuksen tarkemmat perustelut

Siemenlain tarkoitus ja soveltamisala

Siemenlain (600/2019) tavoitteena on sen esitöiden (HE 172/2018 vp, s. 10) mukaan ylläpitää korkealaatuista kasvintuotantoa edistämällä hyvälaatuisten ja Suomen kasvuolosuhteisiin

sopivien siementen tarjontaa ja käyttöä. Siemenet ovat tärkeä maa- ja puutarhatalouden tuotantopanos, joten sen hyvä laatu tulee turvata. Edelleen esitöissä tarkennetaan lain tavoitteita toteamalla (s. 6), että siemenlainsäädännöllä pyritään takaamaan ammattimaisessa käytössä olevien siementen hyvä laatu meidän oloihimme soveltuvista lajikkeista.

Voidaan siis todeta, että siemenlain keskeisimpänä tavoitteena on turvata ammattimaisessa maataloustuotannossa viljelijöiden siementuottajilta hankkiman kylvösiemenen laatu, mutta sen tavoitteena on myös Suomen kasvuolosuhteisiin sopivien siementen tarjonnan edistäminen ja meidän oloihimme soveltuvien lajikkeiden siementen laadun takaaminen, jossa kasvinjalostustoiminta on elintärkeässä roolissa. Suomen kasvuolosuhteisiin sopivien siementen tarjonnan edistämistä ei käytännössä voi tapahtua ilman aktiivista kotimaista kasvinjalostustoimintaa, ja siten jalostustoiminnan voidaan katsoa olevan olennaisesti siemenlain tavoitteiden mukaista toimintaa.

Yhtiömme ei ole markkinoinut hampunsiemeniä laissa tarkoitettuun laajamittaiseen maataloustuotantoon. Sen sijaan yhtiömme on markkinoinut sertifioimattomia hampunsiemeniä ainoastaan jalostustoimintaan ja koristekasvatukseen, yksittäisille loppukäyttäjille 50-200 siemenen eriä (painaen yhteensä n. 0,5 - 2 grammaa), ja tavoitteenamme on ollut saattaa markkinoille yhteensä n. 50 000 siementä (painaen yhteensä n. 500 grammaa). Jalostuskäyttöön saa siemenlain 12.1 §:n 1 kohdan mukaan markkinoida vähäisiä määriä sertifioimattomia siemeniä, ja siementen markkinointi koristekasvatukseen ei ylipäätään kuulu siemenlain soveltamisalaan lain 2 §:n mukaan.

Siemenlailla on implementoitu mm. EU:n direktiivi 2002/57/EY öljy- ja kuitukasvien – ml. hampun – siementen pitämisestä kaupan. Direktiivin aiheuttama tulkintavaikutus tulee ottaa asiassa huomioon. Sen 1 artiklan mukaan direktiiviä sovelletaan:

”... öljykasvien ja kuitukasvien, lukuun ottamatta koristetarkoituksiin tarkoitettuja kasveja, maataloustuotantoon tarkoitettujen siementen tuotantoon kaupan pitämistä varten ja kaupan pitämiseen yhteisössä.”

Pohjoinen Aurinko Oy ei kuitenkaan tuota eikä markkinoi siemeniä siemenlain ja direktiivin tarkoittamalla tavalla maataloustuotantoon, eli ammattimaiseen käyttöön laajamittaiseen peltoviljelyyn ja siementen lisäämiseen, vaan tässä vaiheessa yhtiö markkinoi siemeniä ainoastaan vähäisiä määriä jalostustoimintaan ja koristekäyttöön. Vasta sitten kun jalostustoiminta on alkanut tuottaa tulosta, yhtiö alkaa tuottaa jalostamistaan lajikkeista siementä laajamittaiseen ammattimaiseen käyttöön maa- ja puutarhatalouden tuotantopanosiksi. Tavoitteenamme on kehittää lajike, jolle haetaan myöhemmin sertifikaattia. Lajikekehitysvaiheessa oleva siemen ei ymmärrettävästi ja itsestäänselvästi voi olla sertifioitua. Siemenlain 12.1 §:n 1 kohta on laissa nimenomaan turvaamassa kasvinjalostustoimintaa, ja sen tarkoituksena on estää näiden jalostukseen käytettävien siementen päätyminen laajamittaiseen peltoviljelyyn. Yhtiömme toiminta ei siten ole siemenlain tarkoituksen vastaista, eikä millään tavalla vaaranna lain tarkoituksen toteutumista.

Siemenlain keskeisin tarkoitus on siis turvata ammattiviljelijöiden siementuottajilta hankkiman kylösiemenen laatu ja myös kasvinjalostustoiminta. Se, että siemenlakia sovellettaisiin yhtiön elinkeinotoimintaa rajoittavasti tilanteeseen, jossa koeviljelijöille myydään kasvinjalostukseen vähäisiä 50-200:n siemenen eriä, ei ole lain tarkoituksen mukaista, ja on itse asiassa lain tarkoituksen vastaista. Ne henkilöt, jotka osallistuvat koeviljelyyn, tietävät, että kyse on kasvinjalostussiemenestä, ja he eivät tarvitse asiassa viranomaisten suojelua siemenlain turvin. Voimme tarvittaessa toimittaa viranomaisille heiltä ryhmälausunnon, jossa todistetaan, etteivät he koe minkäänlaista vahingon mahdollisuutta sertifoimattoman siemenen saamisesta hankkeidemme kautta.

”Vähäiset siemenmäärät”

Siemenlaissa käytetään useassa eri yhteydessä ”vähäisten siemenmäärien” käsitettä. Jalostuskäyttöön saa siemenlain 12.1 §:n 1 kohdan mukaan markkinoida vähäisiä määriä sertifoimattomia siemeniä. Kyseisen pykälän esitöissä ei kuitenkaan määritellä, että mitä tässä yhteydessä tarkemmin ottaen tarkoitetaan ”vähäisillä määrillä”. RV ja HaO ovat hakeneet tarkemman määrittelyn vähäisille määrille lain 2 §:n esitöistä, missä kuitenkin puhutaan täysin eri asioista ja erilaisista siemenmääristä kuin 12 §:n mukaisen jalostustoiminnan yhteydessä. Laissa käytetään siis samaa käsitettä ”vähäiset siemenmäärät” kahdessa eri pykälässä kahdessa eri yhteydessä ja tarkoituksessa, eikä lain esitöissä selvennetä tätä eroa.

2 §:n esitöissä todetaan vähäisistä siemenmääristä seuraavaa:

”Pykälän mukaan tätä lakia sovellettaisiin maatalous- ja puutarhakäytössä lisäysaineistona käytettäviin siemeniin, siementen tuotantoon, markkinoille saattamiseen, maahantuontiin ja maastavientiin. Lakia ei kuitenkaan sovellettaisi vähäisten siemenmäärien markkinoille saattamiseen loppukäyttäjille eikä vähäisten siemenmäärien tuontiin henkilökohtaiseen käyttöön. Vähäisillä siemenmäärillä tarkoitettaisiin muiden kuin ammattimaisten toimijoiden tuottamia pieniä siemenmääriä loppukäyttäjille. Tällöin olisi kyse lähinnä harrastetoiminnasta, jossa tuotettavat siemenmäärät ovat hyvin vähäisiä. Vähäiset määrät tarkoittaisivat esimerkiksi 6 neliömetrin alan viljelyyn tarvittavaa määrää viljakasvien siemeniä tai esimerkiksi kahden rivimetrin viljelyyn tarvittavia puutarhakasvien siemeniä. Vähäisten siemenmäärien tuottaminen ammattimaisesti kuuluu lain soveltamisalaan. Vähäisten määrien arvioimisessa voidaan huomioida erityiskasveilla niiden siementen osuus markkinoilla, jolloin vähäisetkin määrät voivat olla markkinaosuuksilla merkittäviä ja kuulua lain soveltamisalaan. Vähäisten määrien arviointi on tapauskohtaista ja lajikohtaista.”

Lakitekstin 2 §:ssä puhutaan siis vähäisten määrien saattamisesta loppukäyttäjille liittyen lähinnä harrastustoimintaan, ja lain esitöissä tarkennetaan tätä siten, että sillä tarkoitettaisiin esimerkiksi 6 neliömetrin alan viljelyyn tarvittavaa määrää viljakasvien siemeniä tai esimerkiksi kahden rivimetrin viljelyyn tarvittavia puutarhakasvien siemeniä; kyse olisi siis tällöin n. 20-200

siemenestä. Mutta kuten jo edellä on todettu, tämä 2 §:n kohta on laadittu lähinnä turvaamaan ei-kaupallista harrastajien siemenkauppaa, jota esimerkiksi Maatiainen ry ja Hyötykasviyhdistys tekevät, ja joka siis rajataan siemenlain soveltamisalan ulkopuolelle. Lainsäätäjä ei kuitenkaan ole tarkoittanut rajoittaa kasvinjalostusaineistojen kauppaa samoilla kriteereillä, joita harrasteyhdistyksiä varten säädettiin. Edellä mainituista syistä johtuen on syytä etsiä määritelmiä ”vähäisille siemenmäärille” myös muista lähteistä.

YK:n huume- ja rikosviraston julkaisussa hampun valintajalostuksesta kerrotaan eräästä valintajalostuskokeesta, jossa kasvimäärä oli 20 000 kappaletta, ja se arvioitiin erittäin vähäiseksi määräksi (a very small quantity).¹ Siten myös 20 000 hampunsiementä olisi ollut samaisessa jalostuskokeessa erittäin vähäinen määrä, vastoin siemenlain 2 §:n esitöiden mukaista vähäistä 6 neliömetrin alalle vaadittavaa n. 20-200 siemenen määrää, mittaluokkaeron ollessa näiden määritelmien välillä ainakin n. 100-1000-kertainen.

”Vähäisten siemenmäärien” määritelmälle voidaan hakea sisältöä myös esimerkiksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksesta öljy- ja kuitukasvien siemenkaupasta (390/2020). Sen 6 §:ssä todetaan:

”Siemenlain 15 §:ssä tarkoitetun toimijan tulee pitää ajan tasalla olevaa tiedostoa kaikista kauppaeristä. Tämä ei koske 1 kilogramman ja sitä pienemmissä pakkauksissa markkinoitavia kauppaeriä.”

Eli kyseisen säännöksen mukaan vähäisinä siemenmäärinä ilmeisesti pidettäisiin alle kilogramman pakkauksissa markkinoitavia kauppaeriä. Pohjoinen Aurinko Oy on kuitenkin myynyt ja markkinoinut n. 0,5 – 2 gramman siemeniä, tavoitteenaan saattaa markkinoille yhteensä n. 500 gramman kokonaismäärän siemeniä, jotka molemmat ovat huomattavasti alle kilogramman eriä.

EU:n luonnonmukaisen monimuotoisen kasvien lisäysaineiston tuotantoa ja kaupan pitämistä koskevista säännöistä annetun asetuksen 2021/1189² liitteessä II määritellään asetuksen 7 artiklan 5 kohdassa tarkoitetuissa pienpakkauksissa olevien siementen enimmäismäärät. Öljy- ja kuitukasveille – joihin hamppu lukeutuu – tällainen pienpakkauksen sisältämien siementen enimmäispaino on 10 kilogrammaa. Eli asetuksen mukaan pienpakkauksena – ja siten ilmeisen

¹ Julkaisussa todetaan eräästä hampun valintajalostusta koskevasta kokeesta seuraavaa: *”Special investigations undertaken in the winter of 1954/55 on about 20,000 individual plants, a very small quantity for such experiments, have already indicated that this assumption is correct and that the selection process developed is suitable.”* United Nations Office on Drugs and Crime, Problems of modern hemp breeding, with particular reference to the breeding of varieties of hemp containing little or no hashish (1956). Saatavilla: https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/bulletin/bulletin_1956-01-01_3_page007.html

² Komission delegoitu asetus (EU) 2021/1189, annettu 7 päivänä toukokuuta 2021, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/848 täydentämisestä siltä osin kuin on kyse tiettyyn sukuun tai lajiin kuuluvan luonnonmukaisen monimuotoisen kasvien lisäysaineiston tuotantoa ja kaupan pitämistä koskevista säännöistä.

vähäisenä määränä – pidetään asetuksen mukaan hampunsiementen kohdalla 10 kilogrammaa.

Edellä mainituin esimerkein ja perustein siemenlain 2 §:n esitöiden tarkoittamissa mm. loppukäyttäjille saatetuissa vähäisissä siemenmäärissä harrastustarkoituksiin ja 12 §:n mukaisen jalostuksen mukaisissa vähäisissä siemenmäärissä on siis kyse selvästi erilaisista, eri merkityksen ja eri mittakaavan toiminnoista. Toisaalta 2 §:n tarkoitus on rajata toimintoja siemenlain soveltamisalan ulkopuolelle, kun taas 12 §:n tarkoitus on määritellä ”vähäisiä siemenmääriä” siemenlain soveltamisalan sisäpuolella ja nimenomaisesti jalostustoimintaan liittyen. Edellä mainituin perustein näiden kahden pykälän käyttämiä ”vähäisten siemenmäärien” määritelmiä ei voida pitää toistensa kanssa analogisina, kuten RV ja HaO ovat virheellisesti – mutta sinänsä ymmärrettävästi – tehneet.

Kasvinjalostus on käytännössä pitkälti risteytyksiä ja valintaa, ja jotta sitä voitaisiin toteuttaa menestyksellisesti, populaatioiden kokojen on oltava riittävän suuria, usein mittaluokan ollessa kymmeniätuhansia kasveja. RV:n ja HaO:n tulkinta johtaisi käytännössä siihen, että kasvinjalostukseen tarvittavien siementen tuottaminen ja markkinointi tehtäisiin tosiasiallisesti mahdottomaksi, ja siten kokonainen elinkeinotoiminnan muoto – kasvien jalostukseen tarvittavien siementen tuottaminen – estettäisiin täysin perusteetta, vastoin siemenlain tarkoitusta ja perustuslain 18 §:n turvaamaa elinkeinovapautta.

Pohjoinen Aurinko Oy on myynyt loppukäyttäjille 50 siemenen eli n. 0,5 - 2 gramman eriä, tavoitteenaan saattaa markkinoille yhteensä n. 50 000 siementä eli n. 500 gramman verran. Yhtiön markkinoille saattamisen tavoitteena ollut 50 000 siemenen määrä alittaa selvästi kaikki edellä esitetyt jalostus- ja maataloustoiminnan käytännössä ilmenevät vähäisten siemenmäärien määritelmät. RV:n ja HaO:n tulkinta vähäisistä siemenmääristä koskien Pohjoinen Aurinko Oy:n toimintaa on edellä mainituin perustein selvästi siemenlain tarkoituksen ja arkielämän realiteettien vastainen. Koska tämä huomattavan vääristynyt tulkinta vähäisten siemenmäärien todellisesta määrästä jalostustoiminnassa on sekä RV:n että HaO:n päätösten olennaisin peruste, on molemmat päätökset nähtävä lainvastaisina jo pelkästään tämän ilmeisen väärän laintulkinnan vuoksi.

Kuten edellä jo todettiin, RV:n ja HaO:n tulkinta siitä, että ”vähäiset siemenmäärät” tarkoittaisivat tismalleen samaa asiaa 2 §:n mukaiseen harrastustoimintaan ja 12 §:n mukaiseen jalostustoimintaan liittyen, on hyvin ongelmallinen. On ilmeistä, että siemenlain 2 §:n esitöiden viittaus muutamien rivimetrien viljelyyn tarvittavista siemenmääristä tarkoittaa loppukäyttäjää, eikä kaikkien loppukäyttäjien siemenmääriä yhteensä. Tämä käy selväksi, kun

katsoo esimerkiksi Maatiainen ry:n siemenluettelo, josta löytyy mm unikko, jonka siementä myydään viiden neliömetrin alalle riittävässä erissä³:

”2000-1 Unikkopelto Seos erilaisia unikkoja: eri värisiä oopiumunikkoja (yv), silkkiunikkoa (yv), 1 v. unikon laji- ja väriseosta sekä tarhaidänunikkoa (mv). Aur. Tuore läpäisevä maa. Annos 5 g riittää noin 5 m2.”

Lisäksi Maatiaisen siemenluettelossa on myös venäläinen maatiaishamppu, jota myydään n. 3 gramman annospusseissa.⁴ **Mikäli ”vähäisten siemenmäärien” markkinoille saattamista tulkittaisiin Maatiainen ry:n tapauksessa samalla tavalla kuin yhtiömme tapauksessa, Maatiainen ry:n tulisi lopettaa toimintansa siemenlain vastaisena, eikä se saisi myydä ilmeisesti kuin n. yhden pussillisen siemeniä vuodessa ilman, että sen tulisi soveltaa kaikkeen toimintaansa siemenlakia täysimittaisesti.** On kuitenkin ilmeistä, ettei tämä olisi lain tarkoituksen mukaista, vaan että 2 § on päinvastoin nimenomaan tarkoitettu turvaamaan tätä harrasteyhdistysten ei-kaupallista työtä.

Siementen ”tosiasiallinen tarkoitus jalostuskäyttöön”

Kuten edellä on todettu, siemenlakia ei sen 2 §:n mukaan sovelleta mm. öljy- ja kuitukasvien – ml. hampun – siementen käyttöön koristetarkoitukseen. Kuitenkin sekä RV että HaO totesivat, että Pohjoinen Aurinko Oy:n koristetarkoitukseen myymät siemenet olisivatkin ”tosiasiallisesti tarkoitettu jalostuskäyttöön”. HaO toteaa päätöksessään sivulla 7:

”Saadun selvityksen mukaan valittaja on markkinoinut internetsivustollaan sertifioimattomia hampunsiemeniä kasvinjalostustyöhön sekä pyytänyt osallistujia palauttamaan toivottuja ominaisuuksia omaavien kasvien siemeniä. Valittaja on internetsivullaan markkinoinut siemeniä lisäksi koristekasvatukseen sekä tässä yhteydessä ilmoittanut tarkoituksesta etsiä siemeniä jalostuskäyttöön. Edellä olevan perusteella ja asiaa kokonaisuutena tarkastellen hallinto-oikeus katsoo, että valittajan internetsivustolla markkinoimat sertifioimattomat hampunsiemenet on tosiasiallisesti tarkoitettu jalostuskäyttöön, joten Ruokavirasto on voinut katsoa, että kyseessä ei ole siemenlain 2 §:ssä tarkoitettu markkinointi koristetarkoitukseen.”

Tämä on yksinkertaisesti väärä tulkinta yhtiön toiminnasta. Se, että yhtiömme kerää koristekasvattajilta tietoa kasvattamistaan kasveista ja tekee mahdollisesti myös pitoisuusmittauksia kasvinäytteistä, ei muuta miksiäkään sitä tosiseikkaa, että olemme markkinoineet siemenet siemenlain 2 §:n mukaisesti käytettäväksi koristetarkoitukseen ja asiakas on ostanut siemenet koristekäyttöön. Ei ole olemassa lakipykälää, joka kieltäisi

³ Maatiainen ry:n siemenluettelo 2021, sivu 12. Saatavilla: <https://www.maatiainen.fi/arkisto/luettelo2021.pdf>

⁴ Maatiainen ry:n siemenluettelo 2021, sivu 25-26, kohdat 38-5-1 YA ja 38-5-1 YB.

koristekasveista tehtävän tiedonkeruun miltään osin. Päinvastoin, olemme halunneet mitata koristekasvien kannabinoidipitoisuuksia juuri siitä syystä, että kasveista saataisiin jalostettua mahdollisimman alhaiseksi laittoman THC-yhdisteen pitoisuudet. Siemenen ostajalla on oikeus halutessaan auttaa yhtiötämme antamalla koristekäyttöön kasvattamistaan kasveista meille tietoa. Tämä mahdollisuus ei millään tavoin muuta tai vie pois kasvattajan tarkoitusta koristekasvikäytöstä tai sitä, että siemen on markkinoitu hänelle käyttöön koristetarkoitukseen.

RV:n ja HaO:n tulkinta ”tosiasiallisesta tarkoituksesta jalostuskäyttöön” johtaisi myös siihen hyvin ongelmalliseen johtopäätökseen, että koristekasvien jalostaminen kuuluisi siemenlain soveltamisalaan, mutta koristekasvien kasvattaminen ei, mikä ei ole siemenlain tarkoituksen mukaista, sillä siementen käyttö koristetarkoituksiin on yksiselitteisesti suljettu siemenlain 2 §:n mukaan sen soveltamisalan ulkopuolelle.

On myös huomattava, että koristekasviharrastajat tekevät laajasti valintajalostusta, ja että koristekasvien lajikekehittämisessä ja kasvinjalostuksessa harrastajien panos on suuri erityisesti etsittäessä erilaisia värimuunnoksia. Ajatus siitä, että jos koristekasvin siementen myyjä toivoo etsittävän esim. kiinnostavia värimuunnoksia, tekisi kasvatuksesta jotakin muuta kuin koristekasvatusta, on erikoinen. Jos koristekasvattaja bongaa kasveistaan kiinnostavia yksilöitä, se on edelleen koristekasvatusta. Se, että yhtiö pyytää koristekasvattajia osallistumaan löytöjen etsintään, on dynaaminen kampanjaidea, joka voi sekä tuoda rahoitusta että edesauttaa koristehampun lajikekehitystä. Mutta siemen on silti myyty koristekasvatukseen, ja osallistuminen muunnosten etsintään on vapaaehtoista.

RV:n ja HaO:n tulkinnan perusteella koristekasvattajien tehdessä valintajalostusta, tämä muuttaisikin siemenet pois koristekasvikategoriasta ja toisi ne siemenlain soveltamisalan piiriin, mikä ei ole siemenlain tarkoituksen mukaista, sillä siementen käyttö koristetarkoituksiin on yksiselitteisesti suljettu siemenlain 2 §:n mukaan sen soveltamisalan ulkopuolelle. Toisaalta tulkinta tekisi kokonaisen liiketoiminta-alan – koristekasvien kasvatuksen ja jalostuksen – käytännössä mahdottomaksi. Kasvinjalostusaineistoille on olemassa markkinat, mutta nyt RV ja HaO tulkitsevat siemenlain 2 §:n esitöiden mainintaa pienistä siemenmääristä vastoin siemenlain tarkoitusta tavalla, joka estäisi liiketoiminnan näillä markkinoilla ilman painavaa tarvetta ja hyväksyttävää syytä. Edellä mainituista syistä johtuen on tärkeää, että KHO antaa asiassa ennakkopäätöksen, jossa se toteaa RV:n ja HaO:n tulkinnat siemenlain vastaisiksi.

Elinkeinovapauden rajoittaminen ja perusoikeuksien yleiset rajoittamisedellytykset

Joka tapauksessa RV:n toteuttama yhtiömme kasvinjalostustoiminnan ja yhtiön osakkaiden elinkeinovapauden rajoittaminen ei täytä perusoikeuksien yleisiä rajoittamisedellytyksiä, sillä toiminta ei millään tavoin uhkaa siemenlain tarkoituksen toteutumista, eikä yhtiön liiketoiminnan estäminen siten ole eikä voi olla välttämätöntä eikä oikeasuhtaista siemenlain tavoitteiden toteutumisen turvaamiseksi. Käytännössä olisi kyse lain esitöissä (s.30, kappale 5)

kuvaillusta elinkeinotoiminnan luvanvaraistamisesta, jonka tulee täyttää perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset:

”Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan elinkeinolla. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään pitänyt elinkeinovapautta pääsääntönä, mutta katsonut elinkeinotoiminnan luvanvaraistamisen olevan mahdollista. Luvanvaraisuudesta on kuitenkin aina säädettävä lailla, jonka on täytettävä perusoikeutta rajoittavalta lailta vaadittavat täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset. Sääntelyn sisällön osalta valiokunta on pitänyt tärkeänä, että säännökset luvan edellytyksistä ja pysyvyydestä antavat riittävän ennustettavuuden viranomaistoimista. Tältä kannalta merkitystä on muun muassa sillä, missä määrin viranomaisten toimivaltuudet määräytyvät niin sanotun sidotun harkinnan tai tarkoituksenmukaisuusharkinnan mukaisesti. Lisäksi viranomaisen toimivallan liittyy toimilupaan ehtoja tulee perustua riittävän täsmällisiin lain säännöksiin (ks. esim. PeVL 32/2010 vp).”

Tässä tapauksessa asetettu rajoitus ei kuitenkaan täytä lailla säätämisen ja täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimusta, sillä kuten jo edellä on todettu, siemenlaista ei löydy täsmällistä eikä tarkkarajaista määritelmää sille, mitä vähäiset siemenmäärät tarkoittavat 12 §:n mukaisen kasvinjalostustoiminnan yhteydessä. Myöskään lain yksityiskohtaiset perustelut eivät valota asiaa, sillä siellä puhutaan vähäisistä siemenmääristä ainoastaan 2 §:n yhteydessä ja lähinnä harrastetoimintaan liittyen, ei 12 §:n mukaiseen jalostustoimintaan liittyen.

Mikäli lakia tulkitaan RV:n ja HaO:n tulkinnan mukaisesti, tämä johtaa ilmeiseen ristiriitaan perustuslain turvaamien omaisuudensuojan (PL 15 §) ja elinkeinovapauden (PL 18 §) sekä Euroopan ihmisoikeussopimuksen 1. lisäpöytäkirjan 1 artiklan turvaaman omaisuudensuojan kanssa perustuslain 106 §:n tarkoittamalla tavalla, sillä perustuslakivaliokunnan perusoikeusudistuksen yhteydessä luomat perusoikeuksien yleiset rajoittamisedellytykset (PeVM 25/1994, s. 4) eivät täyty, eikä perustuslakivaliokunta ole osallistunut siemenlain säätämisprosessiin. Mainittuja rajoittamisedellytyksiä ovat lailla säätämisen vaatimus, täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusvaatimus, hyväksyttävyyksivaatimus, ydinalueen koskemattomuuden vaatimus, suhteellisuusvaatimus, oikeusturvavaatimus sekä Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden mukaisuuden vaatimus. Niin oikeuskirjallisuudessa kuin perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä on vakiintuneesti katsottu, että kaikkien edellä mainittujen edellytysten tulee täytyä, jotta perusoikeutta voidaan rajoittaa tavallisen lain tasoisella sääntelyllä.

Edellä on jo käsitelty täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusvaatimusta. Lisäksi rajoitusperusteen tulee olla hyväksyttävä ja painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatima. Asiassa on kuitenkin jäänyt epäselväksi, että mikä on se painava yhteiskunnallinen tarve, jonka vuoksi Pohjoinen Aurinko Oy:n harjoittama vähäisten siemenmäärien markkinointi jalostustarkoituksiin tai koristekasvatukseen on täytynyt kieltää. Siten hyväksyttävyyksivaatimus ei ole voinut täytyä yhtiömme toiminnan rajoittamisen suhteen.

Suhteellisuusvaatimuksella tarkoitetaan lailla asetetun tavoitteen ja käytetyn keinon keskinäistä punnintaa. Rajoitusten tulee olla välttämättömiä hyväksyttävän tarkoituksen saavuttamiseksi. Perusoikeuden rajoitus on sallittu ainoastaan, jos tavoitetta ei voi saavuttaa perusoikeuteen vähemmän puuttuvien keinoin. Välttämättömyysarvio ei tarkoita logiikan välttämättömyyttä eikä ehdotonta tarpeellisuutta, vaan viittaa lähinnä erittäin painaviin perusteisiin. Rajoitus ei saa mennä pitemmälle kuin on perusteltua otettaessa huomioon rajoituksen taustalla olevan yhteiskunnallisen intressin painavuus suhteessa rajoitettavaan oikeushyvään. Kuten edellä todettiin, asiassa on kuitenkin jäänyt epäselväksi, mikä on se yhteiskunnallinen intressi, jonka vuoksi Pohjoinen Aurinko Oy:n harjoittama vähäisten siemenmäärien markkinointi koristekasvatukseen tai jalostustarkoitukseen on täytynyt kieltää. Siten myöskään suhteellisuusvaatimus ei ole voinut täytyä yhtiömme toiminnan rajoittamisen suhteen.

Niin oikeuskirjallisuudessa kuin perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä on vakiintuneesti katsottu, että kaikkien edellä mainittujen edellytysten tulee täytyä, jotta perusoikeutta voidaan rajoittaa tavallisen lain tasoisella sääntelyllä. Kuitenkaan täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusvaatimus, hyväksyttävyysoikeus ja suhteellisuusvaatimus eivät täyty, joten yhtiömme osakkaiden elinkeinovapauden rajoittamista ei siten voitaisi ainakaan tässä tapauksessa rajoittaa tavallisen lain tasoisella sääntelyllä.

Joka tapauksessa lainsäädäntöä tulee tulkita perusoikeusmyönteisesti, eli valitsemalla aina mahdollisista tulkintavaihtoehdoista se vaihtoehto, joka parhaiten toteuttaa perusoikeuksia. Koska yhtiömme toiminta ei ole millään tavoin missään vaiheessa uhannut siemenlain tavoitteiden toteutumista, eikä tällaisia syitä ole edes yritetty esittääkään, ei yhtiömme toiminnan rajoittamiselle ole myöskään ollut laillisia perusteita. Siten RV:n päätös on nähtävä olevan perustuslain 107 §:n tarkoittamalla tavalla ristiriidassa perustuslain tai muun lain kanssa, ja se tulee jättää soveltamatta tuomioistuimessa ja kumota lainvastaisena.

Maa- ja metsätalousministeriön asetus öljy- ja kuitukasveista

Yhtiömme siis saattaa hampunsiemeniä markkinoille sekä jalostustoimintaan että koristekasvatustarkoitukseen siemenlain 12.1 §:n 1 kohdan ja 2 §:n mukaisesti. Kuitenkin HaO toteaa maa- ja metsätalousministeriön asetukseen viitaten seuraavaa (päätöksen s. 6, kappale 3):

”Hampusta ei voida tuottaa lajikkeetonta kaupallista siementä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksen öljy- ja kuitukasvien siemenkaupasta (390/2020) 10 §:n mukaan vain mustasinapista voi tuottaa lajikkeetonta kaupallista siementä, kun kyse on öljy- ja kuitukasveista.”

Emme ole kuitenkaan edes vedonneet tähän asetukseen toimintamme oikeuttamisen perusteena, vaan olemme tukeutuneet edellä mainittujen 12 §:n ja 2 §:n myöntämään oikeuteen myydä sertifioimatonta siementä vähäisiä määriä jalostustyöhön ja tieteelliseen

toimintaan tai koristekasvatukseen. Kyseinen asetus on annettu siemenlain 12.1 §:n 3 kohdan nojalla, jonka mukaan sertifioimattomina saadaan markkinoille saattaa nurmi- ja rehukasvien sekä öljy- ja kuitukasvien tuotantoon tarkoitettuja lajikkeettomia kaupallisia siemeniä.

Kuten todettua, emme ole saattamassa hampunsiemeniä markkinoille 12 §:n 3 kohdan vaan 1 kohdan nojalla. Kyseinen 3 kohta ei ilmeisesti edes sovellu yhtiömme toimintaan, sillä siinä mitä ilmeisimmin tarkoitetaan siementen markkinointia laajamittaiseen peltoviljelyyn, toisin kuin 1 kohdan jalostus- ja tutkimustarkoituksissa; tätä tulkintaa tukee se, että 1 kohdan soveltaminen on sen sanamuodon mukaan erikseen rajoitettu vähäisiin siemenmääriin, kun taas 3 kohdassa tällaista rajoitusta ei ole.

Ruokaviraston tulkinta, että kaupallista jalostustoimintaa ei voisi tapahtua vähäisillä siemenmäärillä

RV:n päätöksessä esitetään – ja HaO:n päätöksessä noteerataan – myös hyvin merkillinen perustelu sille, miksi toimintamme ei olisi sallittua siemenlain 12 §:n perusteella (RV:n päätös s. 4, HaO:n päätös s. 5):

”Ruokaviraston näkemyksen mukaan sertifioimattoman siemenen markkinoinnilla on tarkoitus rahoittaa valittajan toimintaa, joten kyseessä ei ole siemenlain 12 §:n tarkoittama vähäinen määrä tieteelliseen tai jalostustarkoitukseen.”

Perustelu kertoo, ettei Ruokavirastossa ole ymmärretty, että kasvinjalostusaineistojen kauppa on liiketoimintaa, ja liiketoiminnalla pyritään yleensä rahoittamaan yhtiön toimintaa. Lakitekstiinkin on kirjattu ajatus kasvinjalostusaineistojen markkinoista, kun 12.1 §:n 1 kohdassa nimenomaisesti todetaan, että laki sallisi sertifioimattoman siemenen ”markkinoille saattamisen tieteellisiin tarkoituksiin ja jalostukseen”. Käsittääksemme liiketoiminnan harjoittaminen saattamalla markkinoille kasvinjalostukseen tarkoitettuja siemeniä ei ole laissa kiellettyä, eikä 12.1 §:n 1 kohta vaadi, että siinä tarkoitettun jalostuksen tai tieteellisen tarkoituksen tulisi olla ei-kaupallista. Valituksenalaisen päätöksen jäädessä voimaan ei voitaisi enää puhua markkinoille saattamisesta vaan koko kasvinjalostusaineistojen markkinan sulkemisesta. Ennakkopäätös estäisi ja rajoittaisi myös siementen myyntiä erilaiseen tutkimuskäyttöön.

Tulkinta perustuu useisiin juridisiin virheisiin ja merkitsisi voimaan jäädessään voimakasta elinkeinovapauden loukkausta tekemällä koko kasvinjalostusmateriaalien kaupan liiketoimintana käytännössä mahdottomaksi. Tämä ei ole ollut lainsäätäjän tarkoitus, tai vaikka olisi ollutkin, se ei täyttäisi perusoikeuksien yleisiä rajoittamisedellytyksiä, kuten edellä on jo esitetty.

Yhteenvetoa

Sekä RV että HaO ovat edellä mainituin perustein tulkinneet siemenlakia ilmiselvästi vastoin sen tarkoitusta siten, että se tekisi käytännössä mahdottomaksi siementen tuottamisen ja myymisen jalostus- ja koristekasvatustarkoituksiin, vaikka siementen käyttö koristetarkoitukseen on suljettu siemenlain soveltamisalan ulkopuolelle, ja laki mahdollistaa vähäisten sertifioiduttomien siemenmäärien markkinoinnin jalostustarkoituksiin. Mikäli RV:n ja HaO:n tulkinnat saavat lainvoiman, ne saattavat olla luomassa hyvin vahingollista ja siemenlain tarkoituksen vastaista oikeuskäytäntöä, rajoittaen perusteettomasti ja perusoikeuksien rajoittamisedellytysten vastaisesti elinkeinovapautta sekä kasvinjalostuksen että koristekasvien tuotannon ja jalostamisen osalta.

Edellä mainituin perustein on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa ja oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi tärkeätä saattaa asia KHO:n ratkaistavaksi ja saada KHO:n ennakkopäätös asiassa. Lisäksi asian saattamiseen KHO:n ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneiden ilmeisten virheiden vuoksi. Päätös, jonka mukaan Pohjoinen Aurinko Oy ei saisi myydä edes puolta kiloa siemeniä kasvinjalostukseen, on vaarallinen ennakkotapauksen luonteinen virhe. Voimaan jäädessään hallinto-oikeuden päätös olisi olennaisesti, perusteettomasti ja vastoin siemenlain tarkoitusta rajoittamassa sekä elinkeinovapautta että tutkimuksen vapautta. Tämän vuoksi pyydämme, että KHO myöntää asiassa valitusluvan. Mikäli KHO myöntää valitusluvan, itse valituskirjelmä on tämän hakemuksen liitteenä 1.

Liitteet

Liite 1 – Valitus KHO:lle päätöksestä Itä-Suomen HaO 1171/2022

Liite 2 – Valituksenalainen Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätös 1171/2022

Liite 3 – Alkuperäinen valituksenalainen päätös Ruokavirasto 6.7.2021 Dnro 3254/04.00.02.00/2021